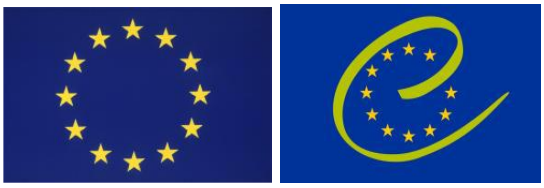
Biuletyn Europejski nr 10 (81)/2020*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 5

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 5

Cła 5

Cudzoziemcy 8

Ochrona środowiska 8

Poczta 9

Podatki 10

Pomoc państwa 16

Prawa podstawowe 18

Transport 19

Zabezpieczenie społeczne 20

Zdrowie publiczne 21

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 22

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych 17

* Biuletyn opracowywany przez Wydział V Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 30 września 2020 r. brytyjska Izba Gmin przyjęła przygotowaną przez rząd Borisa Johnsona – w związku z *Brexitem* – ustawę o brytyjskim rynku wewnętrznym (*United Kingdom Internal Market Bill*). Projekt poparło 340 posłów, przeciwnych mu było 256. Kontrowersje dotyczą klauzuli, która pozwala unieważnić uzgodnienia dotyczące Irlandii Północnej w obowiązującej już umowie o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Przedstawiciele rządu Wielkiej Brytanii przyznali się do naruszenia umowy z UE, stwierdzając, że jego celem jest umożliwienie rządowi stałego odstąpienia od zobowiązań wynikających z protokołu. Mimo wezwań ze strony Unii rząd Wielkiej Brytanii nie wycofał spornych fragmentów z projektu ustawy. Tym samym, zdaniem UE, Wielkiej Brytanii naruszyła obowiązek działania w dobrej wierze, określony w art. 5 umowy o wystąpieniu, w związku z czym Komisja Europejska wszczęła tzw. postępowanie naruszeniowe (w sprawie uchybienia zobowiązaniom). Komisja wyznaczyła Wielkiej Brytanii miesięczny termin na przedstawienie uwag dotyczących wezwania do usunięcia uchybienia.

▪ 30 września 2020 r. Komisja Europejska ogłosiła pierwszy raport o stanie praworządności, który obejmuje wszystkie 27 państw członkowskich Unii Europejskiej (*vide*: https://ec.europa.eu/info/publications/2020-rule-law-report-communication-and-country-chapters_pl). Raport podzielony jest na cztery główne sekcje dotyczące kolejno: systemu sądownictwa, korupcji, wolności mediów oraz innych kwestii instytucjonalnych. W każdej sekcji znajduje się część poświęcona Polsce (*vide*: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/pl_rol_country_chapter_pl.pdf). Celem raportu jest rozszerzenie istniejącego zestawu instrumentów Unii o nowy instrument zapobiegawczy oraz zainicjowanie szeroko zakrojonej debaty i kultury praworządności w całej Unii.

▪ W październiku 2020 r. w Białorusi kontynuowane są protesty, trwające od 9 sierpnia br. (tj. od wyborów prezydenckich, których wyniku nie uznała UE), mimo że 23 września odbyła się potajemna inauguracja Aleksandra Łukaszenki, a służby bezpieczeństwa brytalnie pacyfikują protesty. W dniu 2 października zapadła ostateczna zgoda w UE na sankcje wobec białoruskiego

reżimu. Ustalenia przywódców 27 państw członkowskich zostały zatwierdzone w tzw. procedurze pisemnej, nikt nie zgłosił sprzeciwu. Białoruś również wprowadza sankcje wizowe w związku z sankcjami wizowymi UE. W dniu 12 października szefowie dyplomacji państw członkowskich UE porozumieli się na szczycie w Luksemburgu w sprawie szczegółów listy sankcyjnej dotyczącej białoruskich urzędników. Jest także wstępna, polityczna zgoda w Unii Europejskiej w sprawie objęcia sankcjami samego nieuznawanego przez UE prezydenta – Aleksandra Łukaszenki.

- 13 października 2020 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenie w sprawie zakazów w ruchu lotniczym w związku z pandemią *COViD-19*. Od 14 października 2020 r. wprowadzony został zakaz lądowania samolotów cywilnych wykonujących loty międzynarodowe z lotnisk położonych na terytorium 29 państw (a od 27 października – już 34 państw), w których współczynnik – w zakresie 14-dniowej skumulowanej liczby zachorowań na 100 tys. mieszkańców – przekracza 90. Zakaz nie dotyczy krajów UE, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Strefy Schengen oraz Ukrainy. W połowie października polski MSZ zaapelował o unikanie podróży, które nie są konieczne.

- 15 października 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym NSA sprawie C-335/19 E. sp. z o.o. sp. k. przeciwko Ministrowi Finansów (zob. s. 14–15).

- 20 października 2020 r. upubliczniono wyniki badania opinii zleconego przez Parlament Europejski i przeprowadzonego na początku października. Zgodnie z nimi 77 % ankietowanych wyraziło poparcie dla koncepcji, zgodnie z którą Unia powinna przekazywać środki finansowe państwom członkowskim, jeśli rząd krajowy wdraża zasady praworządności i demokracji. Najniższe poparcie dla takich rozwiązań jest w Czechach (59 proc.), najwyższe na Cyprze i w Luksemburgu (odpowiednio 89 i 86%). W Polsce to ponad 72% ankietowanych. Następnego dnia Parlament Europejski przyjął rezolucję, zgodnie z którą UE powinna ustanowić prawny mechanizm na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, a coroczne zalecenia Komisji Europejskiej dla państw członkowskich powinny być powiązane z mechanizmem sankcji budżetowych za uchybienia. Nie wymieniając żadnego państwa, wskazano w niej na obawy dotyczące „utrwalenia się tendencji autokratycznych i nieliberalnych" w UE. Rezolucję poparło

521 europosłów, 152 było przeciw, a 21 wstrzymało się od głosu.

▪ 20 października 2020 r. Komisja Europejska ds. Efektywności Sprawiedliwości (CEPEJ) opublikowała raport dotyczący sądownictwa w 45 z 47 państw RE (*vide*: https://rm.coe.int/rapport-evaluation-partie-1-francais/16809fc058).

▪ 24 października przypada 75. rocznica utworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych. Z tej okazji polskie MSZ we współpracy ze Stowarzyszeniem Narodów Zjednoczonych w Polsce (*United Nations Association Poland* – UNAP) zorganizowało Tydzień ONZ. Dzień 24 października to coroczny Dzień ONZ (Rezolucja A/Res/168 (II) oraz Rezolucja A/Res/2782 (XXVI).

▪ 28 października 2020 r. w siedzibie Trybunału Sprawiedliwości UE odbyła się uroczysta inauguracja działalności Prokuratury Europejskiej. Polska (oraz 4 inne kraje członkowskie) nie uczestniczy w tej nowej instytucji unijnej, której przewodzi Rumunka – Laura Codruța Kövesi.

▪ 28 października 2020 r. Komisja Europejska wszczęła następny etap w postępowaniu przeciwko Polsce w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (postępowanie wszczęto 29 kwietnia 2020 r.) poprzez wydanie tzw. uzasadnionej opinii dotyczącej ustawy o sądownictwie z 20 grudnia 2019 r., która weszła w życie 14 lutego 2020 r. Polski rząd miał dwa miesiące na ustosunkowanie się do zastrzeżeń Komisji zawartych w wezwaniu do usunięcia uchybienia z 29 kwietnia 2020 r. W uzasadnionej opinii KE uznała, że owa odpowiedź nie rozwiewa obaw wyrażonych w wezwaniu do usunięcia uchybienia. Polski rząd ma obecnie dwa miesiące na podjęcie niezbędnych działań w celu zastosowania się do uzasadnionej opinii, w przeciwnym razie KE może, na podstawie art. 258 ust. 2 TFUE, skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości UE.

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Rozporządzenie Komisji nr 2020/1474 z dnia 13 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie nr 360/2012 w odniesieniu do wydłużenia okresu jego stosowania oraz do ograniczonego w czasie odstępstwa dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji celem uwzględnienia wpływu pandemii COVID-19 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. L 337 z 14.10.2020 r., s. 1–2).

- Zalecenie Rady NR 2020/1475 z dnia 13 października 2020 r. w sprawie skoordynowanego podejścia do ograniczania swobodnego przepływu w odpowiedzi na pandemię COVID-19 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. L 337 z 14.10.2020 r., s. 3–9).

- Zalecenie Rady nr 2020/1551 z dnia 22 października 2020 r. zmieniające zalecenie Rady nr 2020/912 w sprawie tymczasowego ograniczenia innych niż niezbędne podróży do UE oraz ewentualnego zniesienia takiego ograniczenia (Dz.Urz. L 354 z 26.10.2020 r., s. 19–21).

- Decyzja wykonawcza Komisji nr 2020/1567 z dnia 26 października 2020 r. w sprawie wsparcia finansowego na rzecz rozwoju stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej zgodnie z art. 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 (Dz.Urz. L 358 z 28.10.2020 r., s. 59–68).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 8 października 2020 r. w sprawie C-476/19, Allmänna ombudet hos Tullverket przeciwko Combinova AB

Odesłanie prejudycjalne – Unijny kodeks celny – Artykuł 124 ust. 1 lit. k) – Wygaśnięcie długu celnego w przypadku braku użycia towarów – Pojęcie „użytego towaru” – Procedura

uszlachetniania czynnego – Dług celny powstały w wyniku nieprzestrzegania przepisów określonych w ramach procedury uszlachetniania czynnego – Brak przedstawienia rozliczenia zamknięcia w wyznaczonym terminie

*) Artykuł 124 ust. 1 lit. k) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny należy interpretować w ten sposób, że użycie towarów, o którym mowa w tym przepisie, oznacza jedynie użycie wykraczające poza procesy przetwarzania, na które organy celne wydały pozwolenie w ramach procedury uszlachetniania czynnego przewidzianej w art. 256 tego kodeksu, a nie użycie zgodne z tymi dozwolonymi procesami przetwarzania.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 8 października 2020 r. w sprawie C-330/19, Staatssecretaris van Financiën przeciwko Exter BV

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 – Wspólnotowy kodeks celny – Artykuł 121 ust. 1 – Procedura uszlachetniania czynnego – Dopuszczenie do swobodnego obrotu – Powstanie długu celnego – Określenie długu – Pojęcie „elementów kalkulacyjnych” – Uwzględnienie preferencyjnych środków taryfowych

*) Artykuł 121 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on zastosowaniu preferencyjnego środka taryfowego prowadzącego do zastosowania obniżonej stawki celnej, obowiązującego w chwili przyjęcia zgłoszenia o objęcie towarów procedurą uszlachetniania czynnego, który to środek był jednak zawieszony w chwili przyjęcia zgłoszenia o dopuszczenie tych towarów do swobodnego obrotu.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 października 2020 r. w sprawie C-543/19, Jebsen & Jessen (GmbH & Co.) KG przeciwko Hauptzollamt Hamburg

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 – Artykuł 78 – Artykuł 236 ust. 1 – Procedura przywozu – Kontrola zgłoszenia celnego – Polityka handlowa

– Antydumping – Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/82 – Ostateczne cło antydumpingowe – Zobowiązania cenowe – Zwolnienie – Artykuł 2 ust. 1 – Warunek przedstawienia faktury w ramach zobowiązania – Brak wskazania elementu wymienionego w załączniku do rozporządzenia wykonawczego 2015/82

*) Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/82 z dnia 21 stycznia 2015 r. nakładającego ostateczne cło antydumpingowe na przywóz kwasu cytrynowego pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej w następstwie przeglądu wygaśnięcia na podstawie art. 11 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1225/2009 oraz częściowych przeglądów okresowych na podstawie art. 11 ust. 3 tego drugiego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że przywóz towarów nie może zostać zwolniony z cła antydumpingowego ustanowionego w art. 1 tego rozporządzenia wykonawczego, jeżeli faktura niezbędna do uzyskania takiego zwolnienia wskazuje w oświadczeniu, o którym mowa w pkt 9 wyliczenia zawartego w załączniku do tego rozporządzenia wykonawczego, nie decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2015/87 z dnia 21 stycznia 2015 r. przyjmującą zobowiązania zaproponowane w związku z postępowaniem antydumpingowym dotyczącym przywozu kwasu cytrynowego pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej, lecz decyzję Komisji 2008/899/WE z dnia 2 grudnia 2008 r. przyjmującą zobowiązania zaproponowane w związku z postępowaniem antydumpingowym w odniesieniu do przywozu kwasu cytrynowego pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej.

*) Faktura w ramach zobowiązania, zawierająca wszystkie elementy wymienione w załączniku do rozporządzenia wykonawczego 2015/82, nie może zostać przedstawiona w celu uzyskania zwolnienia przewidzianego w art. 2 ust. 1 tego rozporządzenia wykonawczego w ramach procedury ustanowionej w art. 236 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r., zainicjowanej w celu otrzymania zwrotu ceł antydumpingowych.

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 8 października 2020 r. w sprawie C-568/19, MO przeciwko Subdelegación del Gobierno en Toledo

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Dyrektywa 2008/115/WE – Wspólne normy i procedury stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie w nich przebywających obywateli państw trzecich – Artykuł 6 ust. 1 i art. 8 ust. 1 – Nielegalny pobyt – Krajowe przepisy przewidujące zastosowanie, w zależności od okoliczności, grzywny albo wydalenia – Skutki wyroku z dnia 23 kwietnia 2015 r. Zaizoune (C-38/14, EU:C:2015:260) – Krajowe przepisy bardziej korzystne dla zainteresowanego – Skutek bezpośredni dyrektyw – Granice

*) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich należy interpretować w ten sposób, że jeżeli w przypadku nielegalnego pobytu obywatela państwa trzeciego na terytorium państwa członkowskiego krajowe przepisy przewidują albo nałożenie grzywny, albo nakazanie wydalenia – przy czym ten ostatni środek można zastosować wyłącznie w sytuacji wystąpienia po stronie owego obywatela państwa trzeciego okoliczności obciążających, które nakładają się na jego nielegalny pobyt – właściwy krajowy organ nie może oprzeć się bezpośrednio na przepisach tej dyrektywy w celu wydania decyzji nakazującej powrót i jej wykonania, nawet w braku takich okoliczności obciążających.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 października 2020 r. w sprawie C-629/19, Sappi Austria Produktions-GmbH & Co. KG, Wasserverband „Region Gratkorn-Gratwein” przeciwko Landeshauptmann von Steiermark

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko – Odpady – Dyrektywa 2008/98/WE – Artykuł 2 ust. 2 lit. a), art. 3 pkt 1 i art. 6 ust. 1 – Ścieki – Osady ściekowe – Zakres stosowania – Pojęcie „odpadów” – Utrata statusu odpadu – Proces odzysku lub recyklingu

*) Artykuł 2 ust. 2 lit. a), art. 3 pkt 1 i art. 6 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że osady ściekowe wytwarzane podczas wspólnego oczyszczania, w oczyszczalni ścieków, ścieków przemysłowych i bytowych lub komunalnych, które są spalane w spalarni odpadów resztkowych do celów odzysku energii z produkcji pary wodnej, należy uznać za niestanowiące odpadów, jeżeli przed ich spaleniem są spełnione warunki ustanowione w art. 6 ust. 1 dyrektywy 2008/98. Do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy tak jest w sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym.

Poczta

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 października 2020 r. w sprawie C-521/18, Pegaso Srl Servizi Fiduciari, Sistemi di Sicurezza Srl, YW przeciwko Poste Tutela SpA

Odesłanie prejudycjalne – Udzielanie zamówień w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych – Dyrektywa 2014/25/UE – Artykuł 13 – Działalność związana ze świadczeniem usług pocztowych – Podmioty zamawiające – Przedsiębiorstwa publiczne – Dopuszczalność

*) Artykuł 13 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE należy interpretować w ten sposób, że znajduje on zastosowanie do działalności obejmującej świadczenie usług dozoru, recepcji i kontroli dostępu w lokalach dostawców usług pocztowych, w sytuacji gdy działalność ta ma związek z działalnością należącą do sektora pocztowego w tym znaczeniu, że służy ona rzeczywiście

wykonywaniu tej działalności poprzez umożliwienie jej realizacji we właściwy sposób w normalnych warunkach jej prowadzenia.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 1 października 2020 r. w sprawie C-405/19, Vos Aannemingen BVBA przeciwko Belgische Staat

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Szósta dyrektywa 77/388/EWG – Artykuł 17 ust. 2 lit. a) – Prawo do odliczenia podatku naliczonego – Usługi, które przyniosły korzyść również osobom trzecim – Istnienie bezpośredniego i ścisłego związku z działalnością gospodarczą podatnika – Istnienie bezpośredniego i ścisłego związku z jedną lub kilkoma transakcjami objętymi podatkiem należnym

*) Artykuł 17 ust. 2 lit. a) szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej dyrektywą Rady 95/7/WE z dnia 10 kwietnia 1995 r., należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż poniesione przez podatnika będącego deweloperem wydatki z tytułu kosztów reklamy, kosztów administracyjnych i prowizji agentów nieruchomości, jakich dokonał on w ramach sprzedaży mieszkań, przynoszą korzyść również osobie trzeciej, nie stoi na przeszkodzie możliwości pełnego odliczenia przez tego podatnika podatku od wartości dodanej naliczonego z tytułu owych wydatków, jeżeli, po pierwsze, istnieje bezpośredni i ścisły związek pomiędzy wspomnianymi wydatkami a działalnością gospodarczą podatnika, oraz po drugie, korzyść, jaką osoba trzecia uzyskuje, ma charakter drugorzędny względem potrzeb przedsiębiorstwa podatnika.

*) Artykuł 17 ust. 2 lit. a) szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej przez dyrektywę 95/7, należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż wydatki poniesione przez podatnika przynoszą korzyść również osobie trzeciej, nie stoi na przeszkodzie możliwości pełnego odliczenia przez tego podatnika podatku od

wartości dodanej naliczonego z tytułu owych wydatków, w przypadku gdy wydatki te nie należą do kosztów ogólnych podatnika, lecz są kosztami przypisanymi do określonych transakcji objętych podatkiem należnym, o ile owe koszty zachowują bezpośredni i ścisły związek z zawieranymi przez podatnika transakcjami podlegającymi opodatkowaniu, czego ustalenie w świetle wszelkich okoliczności, w jakich owe transakcje przebiegały, należy do sądu odsyłającego.

*) Artykuł 17 ust. 2 lit. a) szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej przez dyrektywę 95/7, należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy osoba trzecia czerpie korzyść z wydatków poniesionych przez podatnika, okoliczność, iż podatnik ma możliwość obciążenia tej osoby trzeciej częścią poniesionych w ten sposób wydatków, stanowi jeden z elementów – wraz ze wszelkimi innymi okolicznościami, w jakich przebiegały rozpatrywane transakcje – które sąd odsyłający powinien wziąć pod uwagę przy określaniu zakresu przysługującego podatnikowi prawa do odliczenia podatku od wartości dodanej.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 1 października 2020 r. w sprawie C-331/19, Staatssecretaris van Financiën przeciwko X

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 98 – Uprawnienie państw członkowskich do zastosowania obniżonej stawki VAT do niektórych dostaw towarów i świadczeń usług – Załącznik III pkt 1 – Pojęcia „środków spożywczych przeznaczonych do spożycia przez ludzi” oraz „produktów zwykle przeznaczonych do użytku jako dodatek lub substytut środków spożywczych” – Afrodyzjaki

*) Pojęcia „środków spożywczych przeznaczonych do spożycia przez ludzi” oraz „produktów zwykle przeznaczonych do użytku jako dodatek lub substytut środków spożywczych” znajdujące się w pkt 1 załącznika III do dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (VAT) należy interpretować w ten sposób, że dotyczą one wszelkich produktów zawierających substancje odżywcze pełniące w organizmie ludzkim funkcje budulcowe,

energetyczne i regulujące, które są niezbędne do utrzymania, funkcjonowania i rozwoju tego organizmu, spożywanych w celu dostarczenia organizmowi tych substancji.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 8 października 2020 r. w sprawie C-657/19, Finanzamt D przeciwko E

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Zwolnienia – Artykuł 132 ust. 1 lit. g) – Świadczenie usług ściśle związanych z opieką i pomocą społeczną – Sporządzenie opinii o stanie wymagającym opieki – Podatnik zaangażowany przez służbę medyczną ubezpieczenia pielęgnacyjnego – Podmioty uznane za podmioty o charakterze społecznym

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. g) dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że

– sporządzenie opinii w zakresie potrzeby opieki przez niezależnego eksperta dla służby medycznej kasy ubezpieczenia pielęgnacyjnego, które kasa ta wykorzystuje do celów oceny zakresu praw do świadczeń opieki i pomocy społecznej, z których mogą skorzystać jej ubezpieczeni, stanowi świadczenie usług ściśle związane z opieką i pomocą społeczną, pod warunkiem że jest ono niezbędne do zapewnienia prawidłowej realizacji transakcji dotyczących tej dziedziny;

– przepis ten nie stoi na przeszkodzie temu, aby odmówiono owemu ekspertowi uznania go za podmiot o charakterze społecznym, pomimo że, po pierwsze, świadczy swoje usługi dotyczące sporządzenia opinii w zakresie potrzeby opieki jako podwykonawca na zlecenie rzeczonej służby medycznej, która jest za taki podmiot uznana, po drugie, koszty sporządzenia tych opinii ponosi pośrednio i ryczałtowo odnośna kasa ubezpieczenia pielęgnacyjnego oraz, po trzecie, ów ekspert ma możliwość na mocy prawa krajowego zawrzeć bezpośrednio z tą kasą umowę o sporządzenie wspomnianych opinii, aby móc zostać uznanym za taki podmiot, ale nie skorzystał z tej możliwości.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 8 października 2020 r. w sprawie C-235/19, United Biscuits (Pensions Trustees) Limited, United Biscuits Pension Investments Limited przeciwko Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 135 ust. 1 lit. a) – Zwolnienie transakcji ubezpieczeniowych – Świadczenie usług zarządzania funduszami emerytalnymi na rzecz spółki powierniczej przez zarządzających inwestycjami – Wykluczenie jakiejkolwiek formy zwolnienia z odpowiedzialności z tytułu ryzyka – Pracowniczy program emerytalny – Krajowa praktyka podatkowa – Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej – Podmioty posiadające zezwolenie – Podmioty nieposiadające takiego zezwolenia – Pojęcie „transakcji ubezpieczeniowych"

*) Artykuł 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że usługi zarządzania inwestycjami świadczone w ramach pracowniczego programu emerytalnego, z wyłączeniem jakiejkolwiek formy zwolnienia z odpowiedzialności z tytułu ryzyka, nie mogą być uznane za „transakcje ubezpieczeniowe" w rozumieniu tego przepisu i w związku z tym nie mogą być objęte zwolnieniem z podatku od wartości dodanej (VAT), ustanowionym w tym przepisie w odniesieniu do takich transakcji.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 października 2020 r. w sprawie C-677/19, SC Valoris SRL przeciwko Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Craiova – Administraţia Judeţeană a Finanţelor Publice Vâlcea, Administraţia Fondului pentru Mediu

Odesłanie prejudycjalne – Zasady prawa Unii – Zasada lojalnej współpracy – Zasady równoważności i skuteczności – Zwrot podatków pobranych przez państwo członkowskie

z naruszeniem prawa Unii – Termin przewidziany na złożenie wniosków o zwrot takich podatków – Brak podobnego terminu w odniesieniu do zwrotu kwot pobranych przez to państwo członkowskie z naruszeniem prawa krajowego

*) Zasadę skuteczności w związku z zasadą lojalnej współpracy należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie ustanowieniu w przepisach państwa członkowskiego, pod rygorem prekluzji, terminu na złożenie wniosków o zwrot podatków uznanych za niezgodne z prawem Unii wynoszącego około roku, licząc od dnia wejścia w życie omawianych przepisów, mających na celu naprawienie naruszenia prawa Unii.

Zasadę równoważności w związku z zasadą lojalnej współpracy należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie ustanowieniu w przepisach państwa członkowskiego, pod rygorem prekluzji, terminu na złożenie wniosków o zwrot podatków uznanych za niezgodne z prawem Unii wynoszącego około roku, podczas gdy taki termin nie został ustanowiony przez to państwo członkowskie w odniesieniu do podobnych wniosków o zwrot, których podstawę stanowi naruszenie prawa krajowego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 15 października 2020 r. w sprawie C-335/19, E. sp. z o.o. sp. k. przeciwko Ministrowi Finansów

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 90 – Obniżenie podstawy opodatkowania VAT – Całkowite lub częściowe niewywiązanie się z płatności ceny – Warunki określone przez przepisy krajowe do celów skorzystania z prawa do obniżenia podatku – Warunek, zgodnie z którym dłużnik nie może być w trakcie postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji – Warunek, zgodnie z którym wierzyciel i dłużnik muszą być podatnikami VAT

*) Artykuł 90 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które uzależniają obniżenie podstawy opodatkowania podatkiem od wartości dodanej (VAT) od warunku, by w dniu dostawy towaru lub świadczenia usług, a także w dniu poprzedzającym dzień złożenia korekty deklaracji podatkowej mającej na celu

skorzystanie z tego obniżenia dłużnik był zarejestrowany jako podatnik VAT i nie był w trakcie postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji, zaś wierzyciel był w dniu poprzedzającym dzień złożenia korekty deklaracji podatkowej nadal zarejestrowany jako podatnik VAT.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 października 2020 r. w sprawie C-321/19, BY, CZ przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 1999/62/WE – Dyrektywa 2006/38/WE – Pobieranie opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe – Artykuł 7 ust. 9 – Artykuł 7a ust. 1 i 2 – Opłaty za przejazd – Zasada zwrotu kosztów infrastruktury – Koszty infrastruktury – Koszty eksploatacji – Koszty związane z policją drogową – Przekroczenie kosztów – Bezpośrednia skuteczność – Uzasadnienie ex post nadmiernej stawki opłaty za przejazd – Ograniczenie w czasie skutków wyroku

*) Artykuł 7 ust. 9 dyrektywy 1999/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe, zmienionej dyrektywą 2006/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r., należy interpretować w ten sposób, że koszty związane z policją drogową nie wchodzą w zakres pojęcia „kosztów eksploatacji” w rozumieniu tego przepisu.

*) Artykuł 7 ust. 9 dyrektywy 1999/62, zmienionej dyrektywą 2006/38, należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on temu, by opłaty za przejazd wyliczane na podstawie średniej ważonej przekraczały koszty infrastruktury danej sieci infrastruktury o 3,8% lub 6% z powodu istotnych błędów w obliczeniach lub z powodu uwzględnienia kosztów niewchodzących w zakres pojęcia „kosztów infrastruktury” w rozumieniu tego przepisu.

*) Jednostka może powoływać się bezpośrednio przed sądami krajowymi na obowiązek uwzględnienia wyłącznie kosztów infrastruktury, o których mowa w art. 7 ust. 9 dyrektywy 1999/62, zmienionej dyrektywą 2006/38, nałożony tym przepisem oraz art. 7a ust. 1 i 2 tej dyrektywy, przeciwko państwu członkowskiemu, jeżeli owo państwo

uchybiło temu obowiązkowi lub dokonało jego nieprawidłowej transpozycji.

*) Dyrektywę 1999/62, zmienioną dyrektywą 2006/38, odczytywaną w świetle pkt 138 wyroku z dnia 26 września 2000 r., Komisja/Austria (C-205/98, EU:C:2000:493), należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ona temu, by nadmierna stawka opłat za przejazd była uzasadniona *ex post* nowym obliczeniem kosztów infrastruktury przedstawionym w toku postępowania sądowego.

Pomoc państwa

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 21 października 2020 r. w sprawie C-556/19, Eco TLC przeciwko Ministre d'État, ministre de la Transition écologique et solidaire, Ministre de l'Économie et des Finances

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Artykuł 107 ust. 1 TFUE – Pojęcie „zasobów państwowych" – Rozszerzona odpowiedzialność producentów – Organizacja ekologiczna upoważniona przez organy publiczne do pobierania wkładów finansowych od podmiotów wprowadzających do obrotu określone produkty w celu zapewnienia w ich imieniu realizacji spoczywającego na nich ustawowego obowiązku przetwarzania odpadów pochodzących z tych produktów – Wsparcie finansowe wypłacane przez organizację ekologiczną na rzecz sortowni, z którymi zawarte zostały umowy

*) Artykuł 107 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że dyspozycja normy, zgodnie z którą organizacja ekologiczna będąca podmiotem prawa prywatnego o celu niezarobkowym, upoważniona przez organy publiczne, otrzymuje od podmiotów wprowadzających do obrotu pewną kategorię produktów, na podstawie zawartej z nimi w tym celu umowy, wkłady finansowe w zamian za świadczenie usługi polegającej na zapewnianiu w imieniu tych podmiotów przetwarzania odpadów pochodzących z tych produktów oraz przekazuje podmiotom odpowiedzialnym za sortowanie tych odpadów i ich odzysk subwencje, których wysokość jest ustalona w upoważnieniu w świetle celów środowiskowych i społecznych, nie stanowi interwencji państwa lub przy użyciu zasobów państwowych w rozumieniu tego postanowienia, pod

warunkiem że wsparcie to nie pozostaje stale pod kontrolą publiczną, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 października 2020 r. w sprawie C-608/19, Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL) przeciwko Zennaro Giuseppe Legnami Sas di Zennaro Mauro & C.

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Rozporządzenie (UE) nr 1407/2013 – Artykuł 3 – Pomoc *de minimis* – Artykuł 6 – Monitorowanie – Przedsiębiorstwa przekraczające pułap *de minimis* z powodu kumulacji z pomocą uzyskaną wcześniej – Możliwość dokonania wyboru między obniżeniem wcześniejszej pomocy lub rezygnacją z niej w celu przestrzegania pułapu *de minimis*

*) Artykuły 3 i 6 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorstwo, któremu państwo członkowskie jego siedziby zamierza przyznać pomoc *de minimis*, która ze względu na istnienie wcześniejszej pomocy podniosłaby całkowitą kwotę pomocy przyznaną temu przedsiębiorstwu do poziomu przekraczającego pułap 200 000 EUR w okresie trzech lat podatkowych przewidzianym w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 1407/2013, może wybrać, do momentu przyznania tej pomocy, zmniejszenie wnioskowanego finansowania lub zrzeczenie się – w całości lub w części – już otrzymanych wcześniejszych dotacji, aby nie przekroczyć tego pułapu.

*) Artykuły 3 i 6 rozporządzenia nr 1407/2013 należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie nie są zobowiązane do zezwolenia wnioskującym przedsiębiorstwom na zmianę ich wniosków o przyznanie pomocy przed jej przyznaniem, tak aby nie przekroczyć pułapu 200 000 EUR w okresie trzech lat podatkowych przewidzianym w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 1407/2013. Do sądu odsyłającego należy ocena skutków prawnych braku przysługującego przedsiębiorstwom uprawnienia do dokonania takich zmian, przy czym należy podkreślić, że zmiany te mogą zostać dokonane jedynie przed dniem przyznania pomocy *de minimis*.

Prawa podstawowe

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 6 października 2020 r. sprawach połączonych C-245/19 i C-246/19, État luxembourgeois przeciwko B oraz État luxembourgeois przeciwko B i in.

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2011/16/UE – Współpraca administracyjna w dziedzinie opodatkowania – Artykuły 1 i 5 – Nakaz przekazania informacji właściwemu organowi państwa członkowskiego działającemu w następstwie wniosku o wymianę informacji ze strony właściwego organu innego państwa członkowskiego – Osoba posiadająca informacje, do której właściwy organ pierwszego państwa członkowskiego kieruje nakaz przekazania informacji – Podatnik, którego dotyczy dochodzenie będące u podstaw wniosku właściwego organu drugiego państwa członkowskiego – Osoby trzecie, z którymi tego podatnika łączą stosunki prawne, bankowe, finansowe lub bardziej ogólnie gospodarcze – Ochrona sądowa – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 – Prawo do skutecznego środka prawnego – Artykuł 52 ust. 1 – Ograniczenie – Podstawa prawna – Poszanowanie istoty prawa do skutecznego środka prawnego – Istnienie środka prawnego umożliwiającego zainteresowanym podmiotom prawa uzyskanie skutecznej kontroli wszystkich istotnych okoliczności faktycznych i prawnych oraz skutecznej ochrony sądowej praw zagwarantowanych im prawem Unii – Cel interesu ogólnego uznawany przez Unię – Zwalczanie oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania na szczeblu międzynarodowym – Proporcjonalność – Informacje, będące przedmiotem nakazu przekazania informacji, „które wydają się istotne” – Kontrola sądowa – Zakres – Okoliczności osobiste, aspekty czasowe i rzeczowe, które należy uwzględnić

*) Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w związku z jej art. 7, 8 i art. 52 ust. 1 należy interpretować w ten sposób, że:

– stoi on na przeszkodzie temu, aby przepisy krajowe państwa członkowskiego wdrażające procedurę wymiany informacji na wniosek ustanowioną dyrektywą Rady 2011/16/UE z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania i uchylającą dyrektywę 77/799/EWG, zmienioną dyrektywą Rady 2014/107/UE z dnia 9 grudnia 2014 r., wykluczały, aby

decyzja, w drodze której właściwy organ tego państwa członkowskiego zobowiązuje osobę posiadającą informacje do przekazania mu tych informacji w celu wykonania wniosku o wymianę informacji pochodzącego od właściwego organu innego państwa członkowskiego, mogła być przedmiotem skargi wniesionej przez taką osobę, oraz

– nie stoi on na przeszkodzie temu, aby takie przepisy wykluczały to, że taka decyzja może być przedmiotem skarg wnoszonych przez podatnika, którego w tym innym państwie członkowskim dotyczy dochodzenie będące u podstaw tego wniosku, a także przez osoby trzecie, których dotyczą odnośne informacje.

*) Artykuł 1 ust. 1 i art. 5 dyrektywy 2011/16, zmienionej dyrektywą 2014/107, należy interpretować w ten sposób, że decyzję, w drodze której właściwy organ państwa członkowskiego zobowiązuje osobę posiadającą informacje do dostarczenia mu tych informacji w celu wykonania wniosku o wymianę informacji pochodzącego od właściwego organu innego państwa członkowskiego, należy, wraz z tym wnioskiem, uznać za dotyczącą informacji, które nie jawią się jako pozbawione w oczywisty sposób jakiegokolwiek przewidywalnego związku, w sytuacji gdy decyzja ta wskazuje tożsamość osoby posiadającej odnośne informacje, tożsamość podatnika, którego dotyczy dochodzenie będące u podstaw wniosku o wymianę informacji, i okres objęty tym dochodzeniem oraz gdy dotyczy ona umów, faktur i płatności, które nie są określone precyzyjnie, lecz za pomocą kryteriów dotyczących, po pierwsze, faktu, że zostały odpowiednio zawarte, wystawione lub dokonane przez osobę posiadającą informacje, po drugie, okoliczności, że miały miejsce w okresie objętym tym dochodzeniem, oraz po trzecie, ich związku ze wskazanym podatnikiem.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 października 2020 r. w sprawie C-112/19, Marvin M. przeciwko Kreis Heinsberg

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2006/126/WE – Artykuł 2 ust. 1 i art. 11 ust. 4 – Prawa jazdy – Wzajemne uznawanie – Zakres obowiązku uznawania – Prawo jazdy, które było przedmiotem wymiany – Wymiana

dokonana w chwili, gdy uprawnienie do kierowania pojazdami zostało cofnięte przez państwo członkowskie, które wydało prawo jazdy – Oszustwo – Odmowa uznania prawa jazdy wydanego w ramach wymiany

*) Artykuł 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w nim wzajemne uznawanie, bez żadnych formalności, znajduje zastosowanie do prawa jazdy wydanego w następstwie wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tej samej dyrektywie.

*) Artykuł 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on państwu członkowskiemu na odmowę uznania prawa jazdy, które było przedmiotem wymiany na podstawie art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, ze względu na to, że przed tą wymianą wskazane państwo członkowskie cofnęło uprawnienie do kierowania pojazdami przyznane posiadaczowi tego prawa jazdy.

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 29 października 2020 r. w sprawie C-243/19, A przeciwko Veselības ministrija

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuł 20 ust. 2 – Dyrektywa 2011/24/UE – Artykuł 8 ust. 1 i 5 oraz art. 8 ust. 6 lit. d) – Ubezpieczenie zdrowotne – Opieka szpitalna udzielona w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie ubezpieczenia – Odmowa udzielenia uprzedniej zgody – Leczenie szpitalne, które może zostać skutecznie przeprowadzone w państwie członkowskim ubezpieczenia – Artykuł 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Odmienne traktowanie ze względu na religię

*) Artykuł 20 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w związku z art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na

przeszkodzie temu, by państwo członkowskie miejsca zamieszkania ubezpieczonego odmówiło mu wydania zgody, o której mowa w art. 20 ust. 1 tego rozporządzenia, w sytuacji gdy w państwie tym jest dostępne leczenie szpitalne, którego skuteczność medyczna nie budzi żadnych wątpliwości, lecz stosowana metoda leczenia jest niezgodna z przekonaniami religijnymi tego ubezpieczonego.

*) Artykuł 8 ust. 5 i art. 8 ust. 6 lit. d) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej w związku z art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie ubezpieczenia pacjenta odmówiło mu wydania zgody, o której mowa w art. 8 ust. 1 tej dyrektywy, w sytuacji gdy w państwie tym jest dostępne leczenie szpitalne, którego skuteczność medyczna nie budzi żadnych wątpliwości, lecz stosowana metoda leczenia jest niezgodna z przekonaniami religijnymi tego pacjenta, chyba że wspomniana odmowa jest obiektywnie umotywowana uzasadnionym celem polegającym na utrzymaniu potencjału w zakresie leczenia lub kompetencji medycznych i stanowi właściwy i konieczny środek do osiągnięcia tego celu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

Zdrowie publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 8 października 2020 r. w sprawie C-602/19, kohlpharma GmbH przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Artykuły 34 i 36 TFUE – Swobodny przepływ towarów – Ograniczenia ilościowe – Środki o skutku równoważnym – Odmowa zatwierdzenia zmiany informacji i dokumentów dotyczących produktu leczniczego będącego przedmiotem pozwolenia na przywóz równoległy – Ochrona zdrowia i życia ludzi – Dyrektywa 2001/83/WE

*) Artykuły 34 i 36 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one temu, aby właściwy organ pierwszego państwa członkowskiego odmawiał zatwierdzenia zmian informacji i dokumentów dotyczących produktu

leczniczego korzystającego z pozwolenia na dopuszczenie do obrotu w drugim państwie członkowskim i będącego przedmiotem pozwolenia na przywóz równoległy w pierwszym państwie członkowskim z tego tylko powodu, że referencyjne pozwolenie na dopuszczenie do obrotu w pierwszym państwie członkowskim wygasło i że proponowane zmiany opierają się, wraz ze wskazaniami objętymi pozwoleniem w drugim państwie członkowskim dla produktu leczniczego będącego przedmiotem przywozu równoległego, na wskazaniach dotyczących produktu leczniczego mającego to samo wskazanie terapeutyczne, korzystającego z pozwolenia na dopuszczenie do obrotu w obu odnośnych państwach członkowskich i produkowanego zasadniczo z tej samej substancji czynnej, lecz pod inną postacią farmaceutyczną, jeżeli pozwolenie na przywóz równoległy jest nadal ważne i nie istnieje jakakolwiek wystarczająca wskazówka świadcząca o ryzyku dla skutecznej ochrony życia i zdrowia ludzkiego.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok ETPC (Izba) z dnia 3 września 2020 r. w sprawie *Yordanovi przeciwko Bułgarii* (skarga nr 11157/11)

Naruszenie art. 11 EKPC – wolność stowarzyszania się – mniejszość turecka w Bułgarii – wyrok skazujący za próbę założenia „islamskiej partii demokratycznej" – zasada proporcjonalności – konieczność w społeczeństwie demokratycznym

Skarżący są obywatelami Bułgari należącymi do mniejszości tureckiej. W 2008 r.) założyli stowarzyszenie działające na rzecz integracji mniejszości tureckiej w Bułgarii. W 2009 r. skarżący podjęli działania w celu uhonorowania żołnierzy, zarówno chrześcijańskich, jak i muzułmańskich, którzy zginęli w wojnie turecko-rosyjskiej w latach 1877–78, której skutkiem było, *inter alia*, uzyskanie przez Bułgarię niepodległości i wyzwolenie się spod kontroli Imperium

Ottomańskiego. Projekt budowy pomnika w wiosce Slavyanovo został zablokowany. W tym samym roku skarżący usiłowali założyć partię polityczną pod nazwą Muzułmańska Unia Demokratyczna, która miałaby na celu chronić prawa mniejszości tureckiej w Bułgarii jako mniejszości dyskryminowanej – zdaniem skarżących – przez władze bułgarskie. Partia nie została zarejestrowana, natomiast skarżących spotkały sankcje karne. Jeden z nich został skazany w 2010 r. na karę roku pozbawienia wolności w zawieszeniu, a drugi na karę grzywny.

W skardze do ETPC skarżący, powołując się na art. 11 Konwencji, rozpatrywany samoistnie i w związku z subsydiarnym art. 14 Konwencji, podnieśli zarzut nieuzasadnionej ingerencji państwa w ich prawo do wolności stowarzyszeń, a także dyskryminowanie ich.

Trybunał przychlił się do zarzutów skargi, ETPC ograniczył swoją analizę skargi jedynie do art. 11 EKPC oraz do tego, czy ingerencja w prawo skarżących do stowarzyszania się była „konieczna w społeczeństwie demokratycznym" w rozumieniu art. 11 ust. 2 Konwencji. Podkreślił, że skazanie w postępowaniu karnym stanowi najpoważniejszą formę ingerencji w prawa człowika, takie jak prawo do wolności wyrażania opinii, wolność stowarzyszania się oraz wolność zgromadzeń. Jedynie wyjątkowe okoliczności uzasadniają wprowadzenie takiej sankcji, a są to najczęściej okoliczności związane z rozpowszechnianiem mowy nienawiści, nawoływaniem lub pochwałą stosowania przemocy, promowaniem totalitarnych systemów ustrojowych itp., co nie miało miejsca w sprawie. Skarżący ostatecznie nawet nie ukończyli procedury wymaganej do zarejestrowania partii politycznej, a postępowanie karne zostało względem nich przeprowadzone za samą inicjatywę „partiotwórczą". Partia, która nie powstała, nie mogła angażować się w jakąkolwiek działalność. Tym samym cel zaskarżonej ingerencji, na który powoływały się władze bułgarskie – tj. pokojowe współistnienie różnych grup etnicznych i religijnych – mógł zostać z łatwością zrealizowany inaczej, chociażby poprzez odmowę rejestracji partii.

Trybunał zauważył ponadto, że władze mogły rozwiązać partię, jeśli zostałaby uznana za niezgodną z konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny w razie stwierdzenia, że jej program narusza porządek konstytucyjny państwa. Trybunał zwrócił uwagę, że odnośny przepis kodeksu karnego, penalizujący zakładanie religijnych partii politycznych, został wprowadzony w 1966 r. w czasach reżimu

komunistycznego nie dla ochrony pokojowego współistnienia różnych grup społecznych, lecz dla uniemożliwienia organizacjom religijnym podejmowania prób zakładania partii.

Trybunał nie znalazł podstaw uzasadniających, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, wszczęcie przeciwko skarżącym postępowania karnego, w wyniku którego nastąpiło ich skazanie. Tym samym uznał ingerecję władz za nieproporcjonalną i nieuzasadnioną w społeczeństwie demokratycznym oraz stwierdził naruszenie art. 11 EKPC.

Wyrok ETPC (Izba) z dnia 10 września 2020 r. w sprawie *G.L. przeciwko Włochom* (skarga nr 59751/15)

Naruszenie art. 14 w zw. z art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji – zakaz dyskryminacji – prawo do nauki – pozytywne obowiązki państwa – dzieci z niepełnosprawnościami – edukacja inkluzywna – wyrównywanie szans – zakaz dyskryminacji

Skarżąca G.L. jest obywatelką Włoch. W 2007 r. skarżąca – jako dziecko z autyzmem – w przedszkolu dostała wsparcie nauczyciela-asystenta w postaci zajęć wspierających jej socjalizację i samodzielność w wymiarze 24 godzin tygodniowo. Wsparcie to zakończyło się, gdy w wieku 6 lat poszła do szkoły podstawowej (rok szkolny 2010/11), wskutek czego powtarzała klasę. Latem 2011 i 2012 r. rodzice skarżącej zwracali się do gminy z wnioskiem o ponowne przyznanie nauczyciela wspierającego, lecz wnioski te pozostały bez odpowiedzi. W 2012 r. rodzice sami zaczęli opłacać specjalistyczną pomoc dla córki, a wówczas władze gminy uznały to za powód, by nie odnawiać pomocy finansowanej ze środków gminy.

Rodzice skarżącej odwołali się do krajowego sądu administracyjnego, zarzucając, że władze gminy przez dwa lata nie realizowały uprawnień ich córki zagwarantowanych ustawą i zażądali rekompensaty pieniężnej. Sąd administracyjny nie przychylił się do ich skargi, a odwołanie do *Consiglio di Stato* nie zostało uwzględnione. Tym samym wyczerpano tzw. drogę krajową.

W skardze do ETPC skarżąca, powołując się na art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 2 (prawo do nauki) Protokołu nr 1 do Konwencji, podniosła, że przez dwa pierwsze lata szkoły nie

otrzymywała należnego jej na mocy ustawy specjalistycznego wsparcia w edukacji. Tym samym, jej zdaniem, państwo włoskie nie wypełniło swoich pozytywnych obowiązków wobec niej jako dziecka z niepełnosprawnością i naruszyło zasadę równości i zapewnienia równych szans w inkluzywnym systemie edukacji.

Trybunał przychylił się do zarzutów skargi. Podkreślił, że według prawa krajowego wsparcie nauczyciela-asystenta stanowi formę edukacji inkluzywnej. Wszystkie dzieci we Włoszech uczęszczają do szkół jednego typu (nie ma tzw. szkół specjalnych), a dzieci z niepełnosprawnościami są integrowane z resztą i mają nauczyciela wspierającego. Trybunał zauważył, że z materiału w sprawie wynika, iż G.L. bez takiego wsparcie nie była zdolna do nauki na równi z innymi dziećmi, a państwo przez dwa lata – i to pierwsze dwa lata edukacji szkolnej – takiego wsparcia jej nie zapewniło, uzasadniając to powodami finansowymi, mimo że obligowała je do tego ustawa.

Zdaniem ETPC niedostatek finansów nie może być usprawiedliwieniem w różnicowaniu szans edukacyjnych dzieci, a organy władzy nie wzięły pod uwagę możliwości zrekompensowania braku wystarczających środków finansowych oraz szczególnych potrzeb edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami nie poprzez zmniejszenie środków przeznaczonych na nauczanie wspomagające, lecz przez taką redukcję ogólnych wydatków edukacyjnych, aby dotknęła ona na równi dzieci pełnosprawne i niepełnosprawne. Według ETPC również sąd krajowy nie przeprowadził należytej analizy sprzecznych interesów zachodzących w sprawie, to jest potrzeb edukacyjnych skarżącej z jednej strony, a interesów finansowych szkoły z drugiej strony. Organy krajowe nie zajęły się zatem sprawą skarżącej z należytą starannością, a cofnięcie wsparcia stanowiło dyskryminację i naruszenie prawa do nauki.

Tym samym Trybunał uznał, że w sprawie doszło do naruszenia art. 14 Konwencji w zw. z art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji.

Wyrok ETPC (Izba) z dnia 15 września 2020 r. w sprawie *Čivinskaitė przeciwko Litwie* (skarga nr 21218/12)

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do sądu – postępowanie dyscyplinarne – odpowiedzialność dyscyplinarna prokuratora – degradacja – sądownictwo administracyjne – wpływ komentarzy w mediach na niezawisłość sędziowską – ważny interes publiczny

Skarżąca R.C. jest obywatelką Litwy. W latach 2008–2009 skarżąca – jako prokurator – prowadziła śledztwo dotyczące domniemanego seksualnego wykorzystywania małoletniego. Podejrzaną była matka dziecka, a dwóch świadków oraz ojciec dziecka zostali w trakcie postępowania zamordowani. Przebieg śledztwa był powszechnie krytykowany. Sam prezydent Litwy i członkowie rządu skrytykowali sposób jego prowadzenia, wzywając do rozliczenia osób je prowadzących. W sprawie powołano również komisję parlamentarną, która wydała raport o brakach w śledztwie. Prokuratura Generalna wszczęła zatem postępowanie w sprawie sposobu prowadzenia śledztwa, w toku którego stwierdziła liczne naruszenia. W konsekwencji wobec R.C. wszczęto postępowanie dyscyplinarne z związku z niedopełnieniem obowiązków służbowych. Uznano, że to z jej winy doszło do poważnych opóźnień w śledztwie i – w ramach kary – zdegradowano skarżącą.

Skarżąca odwołała się do krajowych sądów administracyjnych w sprawie kary dyscyplinarnej, zarzucając, że ingerencja polityczna i relacje w mediach w tej sprawie miały wpływ na postępowanie dyscyplinarne, jej odwołań jednak nie uwzględniono. Sądy administracyjne uznały, że prawidłowe były ustalenia co do tego, że nie nadzorowała ona należycie śledztwa i nie przeprowadziła niezbędnych czynności śledczych. Podtrzymały również decyzję o degradacji prokurator. Tym samym wyczerpano tzw. drogę krajową.

W skardze do ETPC skarżąca, powołując się na art. 6 ust. 1 Konwencji, podniosła, że postępowanie dyscyplinarne było niezgodne z zasadami rzetelności ze względu na zaangażowanie mediów i polityki w sprawę, a sądy administracyjne nie dochowały standardów rzetelnego procesu sądowego, orzekając pod wpływem politycznym.

Trybunał nie znalazł jednak podstaw, by uznać, że niezależność i bezstronność sądów administracyjnych została naruszona przez publiczne oświadczenia urzędników państwowych i polityków, jak

i przez media opisujące sprawę. Zdaniem ETPC zaangażowanie mediów w sprawę jest całkowicie zrozumiałe z uwagi na jej wagę i na interes publiczny, jak również nie oznacza automatycznie, że sąd orzekajacy w sprawie nie jest niezależny i bezstronny. Trybunał nie znalazł żadnych przekonujących dowodów na to, że sędziowie, którzy ocenili argumenty przedstawione przez skarżącą, byli pod wpływem publikacji w prasie. Język używany w doniesieniach medialnych był wywarzony i nie przypisywał jej winy za konkretne czyny. Trybunał uznał, że również wypowiedzi polityków miały ogólny charakter, nie odnosiły się do szczegółów postępowania i nie wskazano w nich policjantów czy prokuratorów winnych uchybień. Z tych względów nie można uznać, że miały one wpływ na postępowanie prowadzone w sprawie skarżącej. Trybunał podkreślił również, że nie można winić mediów ani polityków za zainteresowanie tak poważną sprawą, która wstrząsnęła litewską opinią publiczną. W demokratycznym państwie poważne sprawy sądowe z natury rzeczy przyciągają bowiem szczególną uwagę. Trybunał nie dopatrzył się zatem niczego, co pozwalałoby wątpić w całkowitą rzetelność postępowania prowadzonego przez litewskie sądy administracyjne. W demokratycznym państwie poważne sprawy sądowe z natury rzeczy przyciągają szczególną uwagę. Trybunał zauważył ponadto, że decyzje sądów administracyjnych były szczegółowo uzasadnione i nic w nich nie wskazywało na wpływ mediów czy polityków na orzeczenie.

Tym samym, zdaniem ETPC, w sprawie nie zaistniały okoliczności, które wskazywałyby na brak rzetelności procesu wobec prokurator i na jej prawo do sądu. Zatem nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie NSA z dnia 27 października 2020 r. w sprawie sygn. akt I FSK 67/18

„Czy art. 135 ust. 1 lit. b) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.Urz. UE seria L

z 2006 r. Nr 347/1, ze zm.) należy interpretować w ten sposób, że zwolnienie, które przepis ten przewiduje dla transakcji dotyczących udzielania kredytów, pośrednictwa kredytowego lub zarządzania kredytami, ma zastosowanie do opisanej w postępowaniu głównym umowy o subpartycypację?”.